

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE İLİŞKİN MOTİVASYON DÜZEYLERİ

Yrd. Doç. Dr. M. Bahaddin ACAT*

Yrd. Doç. Dr. Kürşat YENİLMEZ**

Giriş

İnsan davranışlarını etkileyen çeşitli faktörlerden söz edilebilir. Ancak davranışın yönünü, şiddetini, kararlılığını belirleyen en önemli güç kaynağı motivasyondur (Fidan, 1996). Güdü; istekleri, ihtiyaçları, ilgileri, dürtüleri içine alan genel bir kavram olarak görülür (Cüceloğlu, 1996). Motivasyon ise, bir hedefe dönük olarak davranışı harekete geçiren, sürdüren ve yönlendiren bir güç olarak tanımlanmaktadır (Dilts, 1998; Lumsden, 1994). Kavrama metaforik açıdan yaklaşıldığında, nesnelere harekete geçiren güce benzer bir gücün de insanları harekete geçirdiği ve bunun da genel olarak motivasyon olarak adlandırıldığı görülmektedir (Acat ve Demiral, 2003). Motivasyonun, insan davranışlarında, eğitim-öğretim çalışmalarında oldukça önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Bloom (1995), tam öğrenme için iki ön koşulun olduğunu, birinin bilişsel hazır bulunuşluluk, diğersinin ise duyuşsal hazır bulunuşluluk olduğunu ortaya koymaktadır.

Motivasyona ilişkin çeşitli açıklamalar, kavramlar, yaklaşımlar ortaya atılmıştır. Ayrı bir çalışma alanı olarak ortaya atılan motivasyon kavramının gelişimi, 1930'lardan bu yana öğrenme kuramlarıyla paralel olarak davranışçılıktan bilişselcilığe doğru bir gelişim çizgisi izlemektedir (Açıköz Ün, 1996).

Motivasyonu içgüdüsel bir bakış açısıyla açıklayan kuramcılar, motivasyon kaynaklarının doğuştan geldiğini ve kalıtsal özellikler taşıdığını savunmaktadırlar. Davranışçı yaklaşımçılar, seksüel güdülerini temel olarak motivasyonu açıklamaya çalışmakla birlikte, birincil iç güdülerin neler olacağı konusunda ortak bir kanaata ulaşamamışlardır (Feldman, 1996; Westen, 1996, Gleitman, 1995).

Bu kavramın öncü psikologlarından olan Mac Dougal (1908), onsekiz iç güdüden söz etmiştir. Ancak onu takip eden psikologlar, bunların sayısını oldukça artırmışlardır. İnsan davranışlarının kompleksliği karşısında bunların nedenlerini içgüdülerde arama çabası içine giren bu yaklaşım, motivasyonun bazı boyutlarını açıklamakla birlikte birçok konuda yetersizlikler göstermiştir (Feldman, 1996).

Hull (1943), yeni bir bakış açısıyla biyolojik gereksinimlerden hareketle, uyarantepki öncülerinin koşullanmasını incelemiştir. Hull, davranışçı yaklaşımın uyarantepki sonuçlarıyla ilgilenmekten çok bunu doğuran etmenler, yani dürtüler üzerinde yoğunlaşmıştır (Feldman, 1996; Westen, 1996). Hull, uyarantepki ilişkisi üzerinde durmuş, motivasyonu $S_E = S_H \times D$ şeklinde formüle etmiştir (Senemoğlu, 2002). Alışkanlık ve dürtü, formülde belirleyici iki çarpandır. Eğer alışkanlık ya da dürtüden biri sıfır ise, harekete geçirici güç sıfır olacağından davranış gerçekleşmeyecektir (Onaran, 1981).

* Osmangazi Üniv. Eğitim Fak. Meşelik Kamp.-Eskişehir, E-mail: bacat@ogu.edu.tr

**Osmangazi Üniv. Eğitim Fak. Meşelik Kamp.-Eskişehir, E-mail: kyenilmez@ogu.edu.tr

Davranışçı yaklaşım kuramcıları Skinner, Thorndike ve diğerleri, dürtüden çok, ortaya çıkan davranış ile uyarıcı arasında kurulan bağ sonucu oluşan alışkanlık durumuyla motivasyonu açıklamaya çalışmışlardır. Davranışların pekiştirilmesi ve bunun alışkanlık haline gelmesi süreci motivasyonun kaynağı olarak görülmektedir. Weiner tarafından makine yaklaşımı olarak adlandırılan davranışçı yaklaşım, özellikle düşünme, dil, biyolojik olmayan dürtülerin durumu gibi faktörleri göz ardı etmesinden dolayı eleştirilmiştir (Açıkgöz Ün, 1996).

Motivasyonu gereksinimlerle açıklamaya çalışan kuramcılar, literatürde önemli bir yere sahiptirler. İnsancıl bakış açısı olarak da adlandırılan gereksinim kuramının öncüleri olan Murray ve Maslow kuramlarını, bireyin gereksinimlerini sınıflamaya dayalı olarak oluşturmuşlardır (Erden ve Akman, 1995; Açıkgöz Ün, 1996).

Gereksinimleri kültürel deneyimlerle ilişkilendiren Murray, bunları aşağılanma, başarı, hoşlanma, saldırganlık, özerklik, karşıt hareket, itaat, egemenlik, sergileme, zarardan kaçınma, aşağılanmadan kaçınma, bakım, düzen, oyun, reddetme, duygusallık, seks, destek alma, anlama olmak üzere yirmi başlıkta sınıflamıştır (Açıkgöz Ün, 1996).

Motivasyonu yine gereksinimlere dayalı açıklamaya çalışan Maslow, iki temel güdü alanı belirleyerek bunların altına yerleştiği gereksinimler hiyerarşisini geliştirmiştir. Temel gereksinimler olarak fizyolojik-bedensel gereksinimler, güvenlikte olma, bir gruba ait olma, statü kazanma gereksinimleri; üst düzey gereksinimleri ise kendini gerçekleştirme, merakını giderme, estetik ve yaratıcı gereksinimler olarak sıralanmıştır (Erden ve Akman, 1995). Maslow'un sıraladığı gereksinimler arasında en çok kendini gerçekleştirme gereksinimi üzerinde durulmuş ve konu çeşitli araştırmalarda da ele alınmıştır. Maslow, kendini gerçekleştirmeyi bütün insanların ulaşmaları gereken bir hedef olarak görmüştür (Onaran, 1995). Maslow, bireyin ihtiyaçlarının belirlenmesiyle davranışlarının yönlendirilebileceğini vurgulamıştır (Fidan, 1986; Erden ve Akman, 1995; Açıkgöz Ün, 1996).

Davranışçı yaklaşıma alternatif olarak ortaya konan bilişsel yaklaşımda motivasyon, dış uyarıcılardan çok içsel süreçlerle açıklanmaya çalışılmaktadır (Erden ve Akman, 1995; Feldman, 1996; Westen, 1996). Bilişsel yaklaşımın motivasyonun, inançlar, değerler, beklentiler ve amaçlara dayalı olarak açıklanabileceğini savunmaktadır. Beklenti-değer kuramı, amaç kuramı, başarı güdüsü ve nedensellik kuramı, bilişsel bakış açısına göre geliştirilmiş motivasyon kuramlarıdır (Onaran, 1981; Açıkgöz Ün, 1996; Madden, 1997; Brophy, 1999; Covington, 2000).

Beklenti-değer kuramında motivasyonun beklenti ve değer olmak üzere iki faktör ikilisinden etkilenecek ortaya çıktığı vurgulanmaktadır. Bireyin davranış ile ilgili beklentisi, yani bunu ortaya koyabilme olasılığı ile davranışın yüklendiği değer toplamı motivasyonu belirleyecektir. Davranış gerçekleştirme olasılığı veya olanaklarından yoksunluk, değer yüklenilen davranışın gerçekleşmesini engelleyebilir veya motivasyon düzeyini olumsuz yönde etkileyebilir. Yine gerçekleşme olasılığı ve olanağı yüksek olmasına rağmen değer yüklenmesi zayıf bir davranışa karşı da bireyin motivasyon düzeyi düşük olacaktır. O halde, motivasyon bu iki faktörün birlikteliği ile orantılı olarak ortaya çıkacaktır (Onaran, 1981; Açıkgöz Ün, 1996; Brophy, 1999). Beklenti-değer kuramında, motivasyonun bireyin bunlara bağlı kararlarına göre oluşacağı varsayılmaktadır.

Amaç kuramında ise bireyin kararının onun amacını oluşturduğu ve motivasyonun da bireyin kendi amaçları ile açıklanabileceği vurgulanmaktadır. İnsanları harekete yönlendiren temel güdü amaçlardır. Ancak bireyler bir amaçla diğeri arasında seçim yaparken farklı davranışlar sergileyebilirler. Amaçlar birbirine benzese de bireyler seçim yapabilirler. Buradaki temel belirleyicinin başarı ihtiyacı olduğu söylenebilir. Bazı amaçların ödüllendirilmesi, bazılarının ödüllendirilmemesi de bir neden olarak

gösterilebilir. İçsel güdüleyicilerin kullanılması; problemlerin bastırılmasında, hemen çözüm bulunmasında, pratik adımlardan önce temel amacın ve tanımlamanın yapılması şeklinde gerçekleşir. Yani motivasyon için içsel güdülerini kullanmadan önce davranışa yönelik amacın belirlenmesi ve bunun algılanır hale getirilmesi gerekir (Covington, 2000; Madden, 1997).

Başarı odaklı amaç teorisi, Mc Lenan tarafından akademik amaçlar ve sosyal amaçlar olarak ikiye ayrılır. Akademik amaç, tamamen öznel amaçlara dayalıdır. Bireyin bilişsel süreçlerini yönlendirerek okul başarısını dolaylı olarak etkiler. Öğrencinin kendi kendine öğrenmesini, okulun isteklerini yönlendirmesini, kaynakları düzenleyebilmesini ifade eder. Öğrenme sonuçları, bireyin öğreneceği konuyla ilgili yeterliliğini, anlayışını artırır. Sosyal amaçlar ise benlik amaçlarıdır. Kendini zenginleştiren amaçlar, arkadaşları arasında kazandığı statüyü içerir. Başkalarına karşı durumunu belirler. Öğrenme amaçları bilginin stratejik geçiş sürecinde derinleşmesiyle ilgilenir, bu da okul başarısını artırır. Sosyal nedenler, bir motivasyon aracıdır. Bunlardan kurallara uyma istekliliği ve işbirliği içinde çalışma istekliliği, okulla ilgili motive edici davranışları tanımlamaktadır. Bu tür sosyal amaçlar, akademik amaçlarla birleşmektedir.

Amaç kuramı, büyük ölçüde bireyin durumları algılaması üzerine kurgulanmıştır. Üç aşamada amaca ulaşıldığı belirtilen kuramda, birinci aşamada insanların durumu anlayıp yorumlamaları, yani algılamaları; ikinci aşamada bu algıları kendi ölçütlerine göre değerlendirip değer yargısı oluşturmaları; üçüncü aşamada ise oluşan bu değer yargılarına göre amaçlarını oluşturmaları yer alır. Oluşan bu amaçlar, bireyin motivasyonunu sağlayan temel güç kaynakları olarak görülür (Brophy1999; Covington, 2000).

Amaçların sahip olduğu özelliklerle, motivasyon ve davranışın gerçekleşmesi arasında yüksek düzeyde ilişkiler söz konusudur. Amaçlarda belirginlik, güçlük, kabul, amaç belirlemede katılım, geri bildirim gibi özellikler sıralanmaktadır. Locke (1967), yaptığı deneylerde amaçların belirginliğinin davranışın ortaya çıkmasını yüksek düzeyde etkilediğini ortaya koymuştur. Locke (1968), yaptığı bir başka çalışmada hem güç, hem de belirgin amaçların, davranışın ortaya çıkmasını olumlu yönde etkilediğini belirlemiştir. Steers ve Porter (1974)'in çalışmaları da bu sonucu desteklemiştir. Yine amaçların belirlenmesinde bireyin katılımının, motivasyonu ve davranışın ortaya çıkmasını önemli ölçüde etkilediği belirtilmiştir. Amaçlara ilişkin geri bildirim de benzer etkisi olduğu vurgulanmaktadır (Onaran, 1991).

Sosyal öğrenme kuramından hareketle geliştirilen öz yeterlilik kuramında, kendisinin ve kendi durumundaki başkalarının durumundan etkilenecek oluşan öz yeterlilik duygusuna vurgu yapılır. Öz yeterlilik duygusu yüksek bireylerin, başarı düzeyinin de yükseldiği ortaya konulmuştur (Schunk, 1991; Açıkgöz Ün, 1996). İçsel ve çevresel faktörlerin motivasyona etkisine, önemli ölçüde vurgu yapılmıştır.

Kaynağı Murray'ın (1938) çalışmalarına dayanan başarı güdüsü kuramı, güdülerin doğuştan değil sonradan öğrenme ile oluştuğuna vurgu yapar. Mc clelland (1971)'in, Atkinson ve arkadaşlarının (1974) çalışmalarıyla farklı boyutlar kazanan başarı güdüsü kuramı, başarı elde etme eğilimine göre davranışın gerçekleşme durumunun farklılaştığını savunmaktadır. Başarı isteği ve başarısızlıktan kaçınma, iki temel güdü kaynağı olarak kabul edilir (Onaran, 1981).

Başarı kuramı ile ilişkili olarak Weiner (1984) tarafından ortaya konan yüklem (neden bulma) kuramında, durumların algılanma nedenleri üzerinde durulmaktadır. Bu kurama göre insanlar, sürekli başarı ve başarısızlığın nedenlerini bulmaya çalışırlar. Weiner, öğrencilerin başarı ve başarısızlıklarını açıklama biçimlerini üç başlıkta incelemiştir.

1. Nedenin, bireyin dışında ya da kendisinde olması,
2. Nedenin, durağan ya da değişken olması,
3. Sorumluluğun kontrol edilip edilmemesi (Weiner, 1992; Açıköz Ün, 1996; Erden ve Akman, 1995).

Kaynağı, etki alanı ve etki derecesi konusunda çeşitli tartışmalar yürütülürken, motivasyonun öğrenmede önemli bir yere sahip olduğu, ortak kabul gören bir görüş olarak ortaya çıkmaktadır. Yine öğrenme sürecindeki bazı sorunların kaynağının burada yattığı, başarı ve başarısızlıkların önemli bir oranının motivasyonla açıklanabileceği, genel kabul görmektedir.

Türkiye’de öğretmen yetiştirme konusunda önemli sorunların yaşandığı araştırma sonuçlarıyla ortaya konulmuştur (Ünal, 1996; Şişman ve Acat, 2003). Öğretimde bulunması gereken niteliklerle ilgili de çeşitli araştırmalar yapılmış, bunların sonucunda bir çok özellik sıralanmıştır (Sönmez, 1994; Oğuzkan, 1988; Turgut, 1996; Güçlü, 1996; Ünal, 1996; Şişman, 2003). 1996 yılından itibaren YÖK tarafından öğretmen yetiştirme sistemine yönelik olarak gerçekleştirilen bazı düzenlemelerde, bu sorunların giderilmesi, öğretmen niteliklerinin artırılması amaçlanmıştır. Yapılan düzenlemeler, programlara öğrenci kabulünden, program içeriklerine kadar bir dizi düzenleme içermektedir (YÖK, 1998). Öğretmen yetiştirme konusunda ülkemizde uzun yıllardır yapılan çalışmaların bir devamı olarak görülebilecek bu düzenlemelerin başarısı, büyük ölçüde eğitim fakültesine devam eden öğrencilerin isteklilik düzeylerine bağlı olarak şekillenecektir.

Amaç

Eğitim fakültesi öğrencilerinin niteliğini artırmak, başarısızlıkları en alt seviyeye indirmek, öğrencileri motive eden, motivasyon sorunu oluşturan faktörlerin belirlenmesi ve bunlara yönelik bazı düzenlemelerin yapılması ile olanaklı olacaktır. Bu amaçla bu çalışmada eğitim fakültesi öğrencilerinin motivasyon kaynakları ve sorunları ile bunların çeşitli değişkenler açısından farklılaşma durumu belirlenmeye çalışılmıştır.

Problem

Araştırmanın problem cümlesi, “eğitim fakültesi öğrencilerinin başlıca motivasyon kaynakları ve sorunları neler olup söz konusu kaynak ve sorunlar, öğrencilerin kişisel özelliklerine ve ailelerinin sosyo-ekonomik özelliklerine göre farklılaşmakta mıdır?” şeklinde belirlenmiştir. Bu problemde hareketle aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Eğitim fakültesi öğrencilerinin motivasyon kaynakları ve sorunları nasıl sıralanmaktadır?
2. Eğitim fakültesi öğrencilerinin motivasyon kaynakları ve sorunları cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Eğitim fakültesi 1. sınıf öğrencilerinin motivasyon kaynakları ve sorunları, 4. sınıf öğrencilerine göre farklılaşmakta mıdır?
4. Eğitim fakültesi öğrencilerinin motivasyon kaynakları ve sorunları, ailelerin oturduğu yerleşim yeri ve gelir durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Araştırmada, betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini Türkiye genelindeki eğitim fakülteleri oluşturmaktadır. Üniversitelerin Türkiye geneline dağılımı göz önünde bulundurularak coğrafi bölgelere ve üniversite büyüklüklerine göre kümeler

oluşturulmuş, bu kümeleri temsilen rastlantısal olarak on üniversite seçilmiştir. Seçilen üniversitelerin eğitim fakültelerindeki bütün bölümleri temsil edecek şekilde birinci ve dördüncü sınıflardan yine rastlantısal olarak 913 öğrenci seçilmiştir. Seçilen öğrencilerin 511'i bayan, 402'si erkek olup, 475'i birinci sınıf, 424'ü 4. sınıf öğrencisidir.

Araştırma için gerekli verilerin toplanması amacıyla bir anket formu hazırlanmıştır. Formun hazırlanmasında, Acat ve Demiral'ın (2002) *Yabancı Dil Öğrenen Öğrencilerin Motivasyon Kaynakları ve Sorunları Anketi* esas alınmıştır. Anket, eğitim fakültesi öğrencilerine yönelik olarak yeniden düzenlenerek uyarlanmıştır. Uyarlanan ölçeğin geçerliğini kontrol amacıyla uzman görüşlerine baş vurulmuş, gelen öneriler doğrultusunda düzeltmeler yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini test etmek üzere *test tekrar test* yöntemine baş vurularak aynı gruba iki hafta arayla bir birbirini takip eden iki uygulama yapılmıştır. Uygulama sonuçları arasında korelasyona bakılmış, 0,05 düzeyinde anlamlı, 0,40 ve üzeri korelasyon katsayısına sahip maddeler tutarlılığı yüksek maddeler olarak kabul edilmiş, diğer maddeler elenmiştir. Ayrıca iki uygulama sonuçları arasında anlamlı bir farkın oluşup oluşmadığı her bir madde için t testi ile yoklanmış, uygulamalar arasında 0,05 düzeyinde fark bulunmayan maddeler ölçeğe alınmış, böylece her bir maddenin tutarlılığı test edilmiştir. Ölçeğin iç tutarlılığı ile ilgili olarak maddelerin, ölçeğin tamamıyla olan korelasyonlarına bakılmış, 0,40 ve üzeri korelasyona sahip maddeler ölçeğe alınmıştır. Ölçeğin genel güvenilirliğini test etmek amacıyla cronbach alphası hesaplanmış ve 0,92 bulunmuştur. Yapılan bu çalışmalarla ölçeğin güvenilir olduğu kabul edilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliliğini kontrol etmek amacıyla faktör analizi yapılmış, faktör yükü 0,40 üzeri maddeler ölçeğe alınmıştır. Faktörlerin, varyansın 0,54'ünü açıkladıkları belirlenmiştir. Buna göre ölçeğin yapı geçerliğinin olduğu kabul edilmiştir. Geçerliliği ve güvenilirliği test edilen ölçeğin ilk bölümünde cevaplayıcılara ait kişisel bilgileri ölçecek 6 soruya yer verilmiş, ikinci bölümde motivasyon kaynağı ve sorunlarını belirlemeye yönelik 23 madde yer almıştır.

Hazırlanan ölçek, uygulama yönergesiyle birlikte Türkiye genelinden seçilen on üniversitenin eğitim fakültelerine posta yoluyla ulaştırılmıştır. Uygulama yönergesine göre uygulanan formların posta yoluyla geri dönüşü sağlanmıştır. Elde edilen veriler, SPSS paket programı desteğiyle analiz edilmiştir. Verilerin analizi için aritmetik ortalamalar ve standart sapmaları hesaplanmış, değişkenler arası anlamlı farkların oluşup oluşmadığı, t testi ve varyans analizi teknikleriyle test edilmiştir.

Bulgular

Elde edilen bulgular, alt problemlere göre tablolaştırılarak sırayla aşağıda verilmiştir.

Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Motivasyon Kaynakları ve Sorunları

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin aldıkları eğitime ilişkin motivasyon kaynakları ve sorunları ile ilgili olarak sorulan 23 soruya verdikleri cevapların aritmetik ortalamaları, standart sapmaları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1'de görüldüğü gibi en yüksek ortalamaya sahip madde "çalıştığım materyalin çekici olması ve ilgi çekmesi önemlidir" ($X = 4,43$) maddesi olmuştur. Bunu takip eden en yüksek ortalamaya sahip maddeler de yine öğrenme çevresiyle ilgili 19. madde ($X = 4,32$), 17. madde ($X = 4,31$) ve 15. maddedir ($X = 4,31$).

"Kendimi öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenecek yeterlilikte hissediyorum" maddesi 4,20'lik ortalamayla en yüksek ortalamaya sahip maddeler arasında yer almaktadır. "Aldığım eğitim daha çok insana ulaşmamı sağlayacak" maddesi ($X = 4,15$) ve "öğrendiğim bilgi ve becerileri kullanacağımı bilmek beni daha

da motive ediyor” maddesi ($X= 4,07$) yüksek ortalamalarıyla dikkat çeken maddeler arasında yer almaktadır. Geriye kalan ve motivasyonu olumlu yönde etkileyeceği düşünülen faktörlerin sorgulandığı maddelere bakıldığında, ikisi hariç tamamının 3,50 üzeri ortalamaya sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 1. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Gudu Kaynakları ve Sorunlarına İlişkin Aritmetik Ortalamalar ve Standart Sapmalar

Anket Maddeleri	N	x	s
1. Öğretmenlik mesleğini ilgi duyduğum için seçtim.	913	3,73	1,22
2. Öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgileri öğrenmeyi içtenlikle isteyerek yapıyorum.	913	3,99	1,00
3. Kendimi öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenecek yeterlilikte h	913	4,20	,90
4. Öğretmenlik mesleği toplumda kabul görmemi sağlayacak.	913	3,44	1,11
5. Öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenirsem kendimi bulmuş olacağım.	913	3,37	1,16
6. Öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmek bir yetenek ve deneyim işidir. Ancak bunun bende çok sınırlı olduğunu düşünüyorum.	913	2,17	1,04
7. Aldığım eğitim daha çok insana ulaşmamı sağlayacak.	913	4,15	,88
8. Aldığım öğretmenlik eğitimi gelecekte çok daha kolay iş bulmamı sağlayacak.	913	3,59	1,08
9. Aldığım öğretmenlik eğitimi sayesinde ilgi alanlarıma ilişkin yazılı kaynaklara çok daha kolay ulaşacağım.	913	3,56	,96
10. Aldığım öğretmenlik eğitimi kariyerim açısından yükselmemi sağlayacak.	913	3,50	1,02
11. Öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenirsem ailem mutlu olacak.	913	3,93	,97
12. Öğretmenlik mesleği ile ilgili kazandığım beceriler arkadaşlarım arasında bana prestij kazandırıyor.	913	3,23	1,15
13. Öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenemeyişimin nedeni yeterli çaba göstermememdir.	913	2,51	1,25
14. Öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenemiyorum çünkü bunları öğrenmeye çabalarken gerginleşiyorum ve unutkanlaşıyorum.	913	2,02	1,06
15. Öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmede işini severek yapan ve beni motive edebilecek bir kişi ile çalışmam istekliliğimi artırır.	913	4,31	,88
16. Çalıştığım materyalin çekici olması ve ilgi çekmesi önemlidir.	913	4,43	,74
17. Birlikte eğitim aldığım grubun istekliliği beni etkiler.	913	4,31	,87
18. Öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmeye karşı bir irence sahip olduğumu ve bunu hiçbir zaman tam olarak öğrenemeyeceğimi düşünüyorum.	913	1,89	1,02
19. Beklentilerim doğrultusunda gerçekleşecek bir eğitim-öğretim süreci öğrenme konusundaki istekliliğimi artırır.	913	4,32	,78
20. Öğrendiğim bilgi ve becerileri kullanacağımı bilmek beni daha da motive ediyor.	913	4,07	,97
21. Benimki öğrenmek değil sadece bazı şeyleri ezberlemek.	913	2,34	1,26
22. Öğretmenlik eğitimi almamın benim yaşam kalitemi artıracığına inanıyorum.	913	3,73	1,07
23. Gelecekte öğretmenlik mesleğinin vazgeçilmez bir meslek olarak yerini alacağına inanıyorum.	913	3,65	1,17

Sosyal kabul ile ilgili bu iki madde dışındaki maddelerin de öğretmen eğitiminde motivasyonu olumlu yönde etkilediği görülmektedir. “Öğretmenlik mesleği toplumda kabul görmemi sağlayacak” ($X=3,44$) ve “öğretmenlik mesleği arkadaşlarım arasında prestij kazanmamı sağlayacak” ($X=3,23$) maddelerinin, düşük ortalamayla öğrencilerin motivasyonlarında yeterli olumlu etkiye sahip olmadıklarını göstermektedir. Ayrıca “öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenirsem kendimi bulmuş olacağım” maddesi, 3,37 ortalamayla öğrencilerin motivasyonlarında yeterli etkiye sahip olmayan maddeler arasında yer almıştır.

Motivasyonda sorun oluşturan faktörleri içeren 6., 13., 14., 18. ve 21. maddelere bakıldığında, tamamının 3.00’ün altında ortalamaya sahip olduğu ve eğitim fakültesi öğrencilerinin motivasyonları açısından önemli bir sorun oluşturmadıkları görülmektedir. Bunların arasında en düşük ortalamaya sahip madde, “öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmeye karşı bir dirence sahip olduğumu ve bunları hiçbir zaman tam öğrenemeyeceğimi düşünüyorum” maddesi ($X = 1,89$) olmuştur.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin motivasyon kaynakları ve sorunlarının cinsiyetlerine göre farklılaşma durumu.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin, motivasyon kaynakları ve sorunları ölçeği maddelerinden aldıkları puanların cinsiyete göre farklılaşma durumu ve farkın anlamlılığı t-testi ile analiz edilmiş, sonuçlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2’de görüldüğü gibi, eğitim fakültesi öğrencilerinin ölçeğin motivasyon kaynağı özelliklerini içeren maddelerde bayanların lehine 0,01 ve 0,05 düzeyinde anlamlı farklar bulunmuştur. Yine motivasyon sorunu oluşturan özellikler içeren maddelerin dördünde erkeklerin lehine 0,01 ve 0,05 düzeyinde anlamlı farklar gözlenmiştir. Fark çıkan maddelere ilişkin elde edilen bulgular sırasıyla şöyle açıklanabilir:

“Öğretmenlik mesleğini ilgi duyduğum için seçtim” maddesinde (1) bayan öğrenciler lehine ($X = 3,88$) anlamlı fark bulunmuştur ($t = 4,04$, $p<0,01$). Buna göre öğretmenlik mesleğine ilişkin ilginin bayanlarda erkeklere göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

“Öğretmenlik mesleğine ilişkin bilgileri öğrenmeyi içtenlikle isteyerek yapıyorum” maddesinde (2) bayanlar ($X = 4,10$) erkeklerden ($X = 3,85$) anlamlı derecede farklılaşmışlardır ($t = 3,74$, $p<0,01$). Bayanlar öğretmenlik mesleğine ilişkin bilgi ve becerileri, erkeklere göre daha içtenlikle isteyerek öğrendikleri, buna karşılık, erkeklerin bu konuda daha az istekli oldukları söylenebilir.

Tablo 2. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Gudu Kaynakları ve Sorunlarının
Cinsiyete Göre Farklaşma Durumuna İlişkin t Testi Sonuçları

Madde No	CINS	N	X	S	Fark	Sd	t	P																																																																																																																																																																																																																																																																																									
1	Bayan	511	3,88	1,15	,32	911	4,04	,00**																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	3,55	1,27					2	Bayan	511	4,10	,94	,25	911	3,74	,00**	Erkek	402	3,85	1,06	3	Bayan	511	4,27	,88	,14	911	2,39	,02*	Erkek	402	4,12	,93	4	Bayan	511	3,55	1,06	,27	911	3,60	,00**	Erkek	402	3,29	1,16	5	Bayan	511	3,45	1,13	,18	911	2,35	,02*	Erkek	402	3,27	1,20	6	Bayan	511	2,08	1,02	-,21	911	-3,09	,00**	Erkek	402	2,29	1,06	7	Bayan	511	4,23	,80	,19	911	3,24	,00**	Erkek	402	4,04	,96	8	Bayan	511	3,65	1,04	,13	911	1,80	,07	Erkek	402	3,52	1,12	9	Bayan	511	3,57	,93	,02	911	,38	,70	Erkek	402	3,55	,99	10	Bayan	511	3,51	1,00	,02	911	,33	,74	Erkek	402	3,49	1,05	11	Bayan	511	3,97	,97	,08	911	1,25	,21	Erkek	402	3,89	,98	12	Bayan	511	3,26	1,17	,06	911	,74	,46	Erkek	402	3,20	1,13	13	Bayan	511	2,33	1,23	-,41	911	-5,03	,00**	Erkek	402	2,75	1,23	14	Bayan	511	1,95	1,08	-,16	911	-2,33	,02*	Erkek	402	2,11	1,03	15	Bayan	511	4,40	,85	,20	911	3,41	,00**	Erkek	402	4,20	,91	16	Bayan	511	4,50	,70	,17	911	3,44	,00**	Erkek	402	4,33	,77	17	Bayan	511	4,39	,82	,19	911	3,21	,00**	Erkek	402	4,20	,92	18	Bayan	511	1,79	1,00	-,23	911	-3,33	,00**	Erkek	402	2,02	1,04	19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33	Erkek	402	4,30	,79	20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27
2	Bayan	511	4,10	,94	,25	911	3,74	,00**																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	3,85	1,06					3	Bayan	511	4,27	,88	,14	911	2,39	,02*	Erkek	402	4,12	,93	4	Bayan	511	3,55	1,06	,27	911	3,60	,00**	Erkek	402	3,29	1,16	5	Bayan	511	3,45	1,13	,18	911	2,35	,02*	Erkek	402	3,27	1,20	6	Bayan	511	2,08	1,02	-,21	911	-3,09	,00**	Erkek	402	2,29	1,06	7	Bayan	511	4,23	,80	,19	911	3,24	,00**	Erkek	402	4,04	,96	8	Bayan	511	3,65	1,04	,13	911	1,80	,07	Erkek	402	3,52	1,12	9	Bayan	511	3,57	,93	,02	911	,38	,70	Erkek	402	3,55	,99	10	Bayan	511	3,51	1,00	,02	911	,33	,74	Erkek	402	3,49	1,05	11	Bayan	511	3,97	,97	,08	911	1,25	,21	Erkek	402	3,89	,98	12	Bayan	511	3,26	1,17	,06	911	,74	,46	Erkek	402	3,20	1,13	13	Bayan	511	2,33	1,23	-,41	911	-5,03	,00**	Erkek	402	2,75	1,23	14	Bayan	511	1,95	1,08	-,16	911	-2,33	,02*	Erkek	402	2,11	1,03	15	Bayan	511	4,40	,85	,20	911	3,41	,00**	Erkek	402	4,20	,91	16	Bayan	511	4,50	,70	,17	911	3,44	,00**	Erkek	402	4,33	,77	17	Bayan	511	4,39	,82	,19	911	3,21	,00**	Erkek	402	4,20	,92	18	Bayan	511	1,79	1,00	-,23	911	-3,33	,00**	Erkek	402	2,02	1,04	19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33	Erkek	402	4,30	,79	20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23								
3	Bayan	511	4,27	,88	,14	911	2,39	,02*																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	4,12	,93					4	Bayan	511	3,55	1,06	,27	911	3,60	,00**	Erkek	402	3,29	1,16	5	Bayan	511	3,45	1,13	,18	911	2,35	,02*	Erkek	402	3,27	1,20	6	Bayan	511	2,08	1,02	-,21	911	-3,09	,00**	Erkek	402	2,29	1,06	7	Bayan	511	4,23	,80	,19	911	3,24	,00**	Erkek	402	4,04	,96	8	Bayan	511	3,65	1,04	,13	911	1,80	,07	Erkek	402	3,52	1,12	9	Bayan	511	3,57	,93	,02	911	,38	,70	Erkek	402	3,55	,99	10	Bayan	511	3,51	1,00	,02	911	,33	,74	Erkek	402	3,49	1,05	11	Bayan	511	3,97	,97	,08	911	1,25	,21	Erkek	402	3,89	,98	12	Bayan	511	3,26	1,17	,06	911	,74	,46	Erkek	402	3,20	1,13	13	Bayan	511	2,33	1,23	-,41	911	-5,03	,00**	Erkek	402	2,75	1,23	14	Bayan	511	1,95	1,08	-,16	911	-2,33	,02*	Erkek	402	2,11	1,03	15	Bayan	511	4,40	,85	,20	911	3,41	,00**	Erkek	402	4,20	,91	16	Bayan	511	4,50	,70	,17	911	3,44	,00**	Erkek	402	4,33	,77	17	Bayan	511	4,39	,82	,19	911	3,21	,00**	Erkek	402	4,20	,92	18	Bayan	511	1,79	1,00	-,23	911	-3,33	,00**	Erkek	402	2,02	1,04	19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33	Erkek	402	4,30	,79	20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																					
4	Bayan	511	3,55	1,06	,27	911	3,60	,00**																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	3,29	1,16					5	Bayan	511	3,45	1,13	,18	911	2,35	,02*	Erkek	402	3,27	1,20	6	Bayan	511	2,08	1,02	-,21	911	-3,09	,00**	Erkek	402	2,29	1,06	7	Bayan	511	4,23	,80	,19	911	3,24	,00**	Erkek	402	4,04	,96	8	Bayan	511	3,65	1,04	,13	911	1,80	,07	Erkek	402	3,52	1,12	9	Bayan	511	3,57	,93	,02	911	,38	,70	Erkek	402	3,55	,99	10	Bayan	511	3,51	1,00	,02	911	,33	,74	Erkek	402	3,49	1,05	11	Bayan	511	3,97	,97	,08	911	1,25	,21	Erkek	402	3,89	,98	12	Bayan	511	3,26	1,17	,06	911	,74	,46	Erkek	402	3,20	1,13	13	Bayan	511	2,33	1,23	-,41	911	-5,03	,00**	Erkek	402	2,75	1,23	14	Bayan	511	1,95	1,08	-,16	911	-2,33	,02*	Erkek	402	2,11	1,03	15	Bayan	511	4,40	,85	,20	911	3,41	,00**	Erkek	402	4,20	,91	16	Bayan	511	4,50	,70	,17	911	3,44	,00**	Erkek	402	4,33	,77	17	Bayan	511	4,39	,82	,19	911	3,21	,00**	Erkek	402	4,20	,92	18	Bayan	511	1,79	1,00	-,23	911	-3,33	,00**	Erkek	402	2,02	1,04	19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33	Erkek	402	4,30	,79	20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																		
5	Bayan	511	3,45	1,13	,18	911	2,35	,02*																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	3,27	1,20					6	Bayan	511	2,08	1,02	-,21	911	-3,09	,00**	Erkek	402	2,29	1,06	7	Bayan	511	4,23	,80	,19	911	3,24	,00**	Erkek	402	4,04	,96	8	Bayan	511	3,65	1,04	,13	911	1,80	,07	Erkek	402	3,52	1,12	9	Bayan	511	3,57	,93	,02	911	,38	,70	Erkek	402	3,55	,99	10	Bayan	511	3,51	1,00	,02	911	,33	,74	Erkek	402	3,49	1,05	11	Bayan	511	3,97	,97	,08	911	1,25	,21	Erkek	402	3,89	,98	12	Bayan	511	3,26	1,17	,06	911	,74	,46	Erkek	402	3,20	1,13	13	Bayan	511	2,33	1,23	-,41	911	-5,03	,00**	Erkek	402	2,75	1,23	14	Bayan	511	1,95	1,08	-,16	911	-2,33	,02*	Erkek	402	2,11	1,03	15	Bayan	511	4,40	,85	,20	911	3,41	,00**	Erkek	402	4,20	,91	16	Bayan	511	4,50	,70	,17	911	3,44	,00**	Erkek	402	4,33	,77	17	Bayan	511	4,39	,82	,19	911	3,21	,00**	Erkek	402	4,20	,92	18	Bayan	511	1,79	1,00	-,23	911	-3,33	,00**	Erkek	402	2,02	1,04	19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33	Erkek	402	4,30	,79	20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																															
6	Bayan	511	2,08	1,02	-,21	911	-3,09	,00**																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	2,29	1,06					7	Bayan	511	4,23	,80	,19	911	3,24	,00**	Erkek	402	4,04	,96	8	Bayan	511	3,65	1,04	,13	911	1,80	,07	Erkek	402	3,52	1,12	9	Bayan	511	3,57	,93	,02	911	,38	,70	Erkek	402	3,55	,99	10	Bayan	511	3,51	1,00	,02	911	,33	,74	Erkek	402	3,49	1,05	11	Bayan	511	3,97	,97	,08	911	1,25	,21	Erkek	402	3,89	,98	12	Bayan	511	3,26	1,17	,06	911	,74	,46	Erkek	402	3,20	1,13	13	Bayan	511	2,33	1,23	-,41	911	-5,03	,00**	Erkek	402	2,75	1,23	14	Bayan	511	1,95	1,08	-,16	911	-2,33	,02*	Erkek	402	2,11	1,03	15	Bayan	511	4,40	,85	,20	911	3,41	,00**	Erkek	402	4,20	,91	16	Bayan	511	4,50	,70	,17	911	3,44	,00**	Erkek	402	4,33	,77	17	Bayan	511	4,39	,82	,19	911	3,21	,00**	Erkek	402	4,20	,92	18	Bayan	511	1,79	1,00	-,23	911	-3,33	,00**	Erkek	402	2,02	1,04	19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33	Erkek	402	4,30	,79	20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																																												
7	Bayan	511	4,23	,80	,19	911	3,24	,00**																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	4,04	,96					8	Bayan	511	3,65	1,04	,13	911	1,80	,07	Erkek	402	3,52	1,12	9	Bayan	511	3,57	,93	,02	911	,38	,70	Erkek	402	3,55	,99	10	Bayan	511	3,51	1,00	,02	911	,33	,74	Erkek	402	3,49	1,05	11	Bayan	511	3,97	,97	,08	911	1,25	,21	Erkek	402	3,89	,98	12	Bayan	511	3,26	1,17	,06	911	,74	,46	Erkek	402	3,20	1,13	13	Bayan	511	2,33	1,23	-,41	911	-5,03	,00**	Erkek	402	2,75	1,23	14	Bayan	511	1,95	1,08	-,16	911	-2,33	,02*	Erkek	402	2,11	1,03	15	Bayan	511	4,40	,85	,20	911	3,41	,00**	Erkek	402	4,20	,91	16	Bayan	511	4,50	,70	,17	911	3,44	,00**	Erkek	402	4,33	,77	17	Bayan	511	4,39	,82	,19	911	3,21	,00**	Erkek	402	4,20	,92	18	Bayan	511	1,79	1,00	-,23	911	-3,33	,00**	Erkek	402	2,02	1,04	19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33	Erkek	402	4,30	,79	20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																																																									
8	Bayan	511	3,65	1,04	,13	911	1,80	,07																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	3,52	1,12					9	Bayan	511	3,57	,93	,02	911	,38	,70	Erkek	402	3,55	,99	10	Bayan	511	3,51	1,00	,02	911	,33	,74	Erkek	402	3,49	1,05	11	Bayan	511	3,97	,97	,08	911	1,25	,21	Erkek	402	3,89	,98	12	Bayan	511	3,26	1,17	,06	911	,74	,46	Erkek	402	3,20	1,13	13	Bayan	511	2,33	1,23	-,41	911	-5,03	,00**	Erkek	402	2,75	1,23	14	Bayan	511	1,95	1,08	-,16	911	-2,33	,02*	Erkek	402	2,11	1,03	15	Bayan	511	4,40	,85	,20	911	3,41	,00**	Erkek	402	4,20	,91	16	Bayan	511	4,50	,70	,17	911	3,44	,00**	Erkek	402	4,33	,77	17	Bayan	511	4,39	,82	,19	911	3,21	,00**	Erkek	402	4,20	,92	18	Bayan	511	1,79	1,00	-,23	911	-3,33	,00**	Erkek	402	2,02	1,04	19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33	Erkek	402	4,30	,79	20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																																																																						
9	Bayan	511	3,57	,93	,02	911	,38	,70																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	3,55	,99					10	Bayan	511	3,51	1,00	,02	911	,33	,74	Erkek	402	3,49	1,05	11	Bayan	511	3,97	,97	,08	911	1,25	,21	Erkek	402	3,89	,98	12	Bayan	511	3,26	1,17	,06	911	,74	,46	Erkek	402	3,20	1,13	13	Bayan	511	2,33	1,23	-,41	911	-5,03	,00**	Erkek	402	2,75	1,23	14	Bayan	511	1,95	1,08	-,16	911	-2,33	,02*	Erkek	402	2,11	1,03	15	Bayan	511	4,40	,85	,20	911	3,41	,00**	Erkek	402	4,20	,91	16	Bayan	511	4,50	,70	,17	911	3,44	,00**	Erkek	402	4,33	,77	17	Bayan	511	4,39	,82	,19	911	3,21	,00**	Erkek	402	4,20	,92	18	Bayan	511	1,79	1,00	-,23	911	-3,33	,00**	Erkek	402	2,02	1,04	19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33	Erkek	402	4,30	,79	20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																																																																																			
10	Bayan	511	3,51	1,00	,02	911	,33	,74																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	3,49	1,05					11	Bayan	511	3,97	,97	,08	911	1,25	,21	Erkek	402	3,89	,98	12	Bayan	511	3,26	1,17	,06	911	,74	,46	Erkek	402	3,20	1,13	13	Bayan	511	2,33	1,23	-,41	911	-5,03	,00**	Erkek	402	2,75	1,23	14	Bayan	511	1,95	1,08	-,16	911	-2,33	,02*	Erkek	402	2,11	1,03	15	Bayan	511	4,40	,85	,20	911	3,41	,00**	Erkek	402	4,20	,91	16	Bayan	511	4,50	,70	,17	911	3,44	,00**	Erkek	402	4,33	,77	17	Bayan	511	4,39	,82	,19	911	3,21	,00**	Erkek	402	4,20	,92	18	Bayan	511	1,79	1,00	-,23	911	-3,33	,00**	Erkek	402	2,02	1,04	19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33	Erkek	402	4,30	,79	20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																																																																																																
11	Bayan	511	3,97	,97	,08	911	1,25	,21																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	3,89	,98					12	Bayan	511	3,26	1,17	,06	911	,74	,46	Erkek	402	3,20	1,13	13	Bayan	511	2,33	1,23	-,41	911	-5,03	,00**	Erkek	402	2,75	1,23	14	Bayan	511	1,95	1,08	-,16	911	-2,33	,02*	Erkek	402	2,11	1,03	15	Bayan	511	4,40	,85	,20	911	3,41	,00**	Erkek	402	4,20	,91	16	Bayan	511	4,50	,70	,17	911	3,44	,00**	Erkek	402	4,33	,77	17	Bayan	511	4,39	,82	,19	911	3,21	,00**	Erkek	402	4,20	,92	18	Bayan	511	1,79	1,00	-,23	911	-3,33	,00**	Erkek	402	2,02	1,04	19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33	Erkek	402	4,30	,79	20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																																																																																																													
12	Bayan	511	3,26	1,17	,06	911	,74	,46																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	3,20	1,13					13	Bayan	511	2,33	1,23	-,41	911	-5,03	,00**	Erkek	402	2,75	1,23	14	Bayan	511	1,95	1,08	-,16	911	-2,33	,02*	Erkek	402	2,11	1,03	15	Bayan	511	4,40	,85	,20	911	3,41	,00**	Erkek	402	4,20	,91	16	Bayan	511	4,50	,70	,17	911	3,44	,00**	Erkek	402	4,33	,77	17	Bayan	511	4,39	,82	,19	911	3,21	,00**	Erkek	402	4,20	,92	18	Bayan	511	1,79	1,00	-,23	911	-3,33	,00**	Erkek	402	2,02	1,04	19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33	Erkek	402	4,30	,79	20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																																																																																																																										
13	Bayan	511	2,33	1,23	-,41	911	-5,03	,00**																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	2,75	1,23					14	Bayan	511	1,95	1,08	-,16	911	-2,33	,02*	Erkek	402	2,11	1,03	15	Bayan	511	4,40	,85	,20	911	3,41	,00**	Erkek	402	4,20	,91	16	Bayan	511	4,50	,70	,17	911	3,44	,00**	Erkek	402	4,33	,77	17	Bayan	511	4,39	,82	,19	911	3,21	,00**	Erkek	402	4,20	,92	18	Bayan	511	1,79	1,00	-,23	911	-3,33	,00**	Erkek	402	2,02	1,04	19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33	Erkek	402	4,30	,79	20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																																																																																																																																							
14	Bayan	511	1,95	1,08	-,16	911	-2,33	,02*																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	2,11	1,03					15	Bayan	511	4,40	,85	,20	911	3,41	,00**	Erkek	402	4,20	,91	16	Bayan	511	4,50	,70	,17	911	3,44	,00**	Erkek	402	4,33	,77	17	Bayan	511	4,39	,82	,19	911	3,21	,00**	Erkek	402	4,20	,92	18	Bayan	511	1,79	1,00	-,23	911	-3,33	,00**	Erkek	402	2,02	1,04	19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33	Erkek	402	4,30	,79	20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																																																																																																																																																				
15	Bayan	511	4,40	,85	,20	911	3,41	,00**																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	4,20	,91					16	Bayan	511	4,50	,70	,17	911	3,44	,00**	Erkek	402	4,33	,77	17	Bayan	511	4,39	,82	,19	911	3,21	,00**	Erkek	402	4,20	,92	18	Bayan	511	1,79	1,00	-,23	911	-3,33	,00**	Erkek	402	2,02	1,04	19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33	Erkek	402	4,30	,79	20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																																																																																																																																																																	
16	Bayan	511	4,50	,70	,17	911	3,44	,00**																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	4,33	,77					17	Bayan	511	4,39	,82	,19	911	3,21	,00**	Erkek	402	4,20	,92	18	Bayan	511	1,79	1,00	-,23	911	-3,33	,00**	Erkek	402	2,02	1,04	19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33	Erkek	402	4,30	,79	20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																																																																																																																																																																														
17	Bayan	511	4,39	,82	,19	911	3,21	,00**																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	4,20	,92					18	Bayan	511	1,79	1,00	-,23	911	-3,33	,00**	Erkek	402	2,02	1,04	19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33	Erkek	402	4,30	,79	20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																																																																																																																																																																																											
18	Bayan	511	1,79	1,00	-,23	911	-3,33	,00**																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	2,02	1,04					19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33	Erkek	402	4,30	,79	20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																																																																																																																																																																																																								
19	Bayan	511	4,35	,77	,05	911	,97	,33																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	4,30	,79					20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35	Erkek	402	4,03	,98	21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																																																																																																																																																																																																																					
20	Bayan	511	4,09	,96	,06	911	,93	,35																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	4,03	,98					21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44	Erkek	402	2,30	1,28	22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																																																																																																																																																																																																																																		
21	Bayan	511	2,36	1,25	,07	911	,78	,44																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	2,30	1,28					22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73	Erkek	402	3,72	1,07	23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																																																																																																																																																																																																																																															
22	Bayan	511	3,74	1,07	,02	911	,35	,73																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	3,72	1,07					23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20	Erkek	402	3,60	1,23																																																																																																																																																																																																																																																																												
23	Bayan	511	3,70	1,12	,10	911	1,27	,20																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	Erkek	402	3,60	1,23																																																																																																																																																																																																																																																																																													

** P<0,01

* P<0,05

“Kendimi öğretmenlikle ilgili bilgi ve becerileri öğrenecek yeterlilikte hissediyorum” maddesinde (3) hem bayanlar hem de erkekler, 4.00’ün üzerinde yüksek ortalamaya sahiptirler. Ancak bayanlar ($X=4,27$) erkeklere ($X=4,12$) göre daha yüksek ortalamaya sahip olarak anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır ($t=2,39$, $p<0,05$). Bu sonuçlara göre, bayan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterliliklerinin olduğuna, erkeklere göre daha çok inandıkları söylenebilir.

“Öğretmenlik mesleği toplumda daha çok kabul görmemi sağlayacak” maddesine (4) bayanlar daha çok katılırken ($X=3,55$), erkekler daha az katıldıklarını ($X=3,29$) belirtmişlerdir. Bu konuda bayanlar erkeklerden anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir ($t=3,60$, $p<0,01$). Buna göre, öğretmenliğin, toplumsal kabul görmelerini sağlayacağı konusunda, bayanların daha olumlu düşündükleri, erkeklerin ise bu konuda bazı kaygılarının olduğu söylenebilir.

“Öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenirsem kendimi bulmuş olacağım” maddesinde (5) bayanlar ($X=3,49$), erkeklere ($X=3,27$) göre daha yüksek bir ortalamaya sahiptir. İki grubun arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre, bayanların öğretmenlik mesleğine ilişkin bilgi ve becerilerin, kendilerini daha çok yansıttığını düşündükleri, erkeklerin ise bunların kendi özelliklerine uygunluğu konusunda bazı sorunlarının olduğu söylenebilir.

“Öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmek bir yetenek ve deneyim işi. Ancak bunun bende çok sınırlı olduğunu düşünüyorum” maddesine (6) erkekler bayanlara göre daha fazla katılmışlardır. Bu maddeye ilişkin erkek öğrencilerin ortalaması ($X = 2,29$), bayan öğrencilerin ortalamasından ($X = 2,08$) anlamlı derecede yüksektir ($t = 3,09$, $p<0,01$). Buna göre, erkeklerin sahip oldukları yeterlilikler açısından öğretmenlik mesleğini sergilemede sınırlılıklar taşıdıklarını düşündükleri, bayan öğrencilerin ise yeterlilikleri konusunda kendilerine daha güvendikleri söylenebilir.

“Aldığım eğitim daha çok insana ulaşmamı sağlayacak” maddesinde (7) bayanlar 4,23, erkekler de 4,04 ortalamaya sahiptir. Ortalamalar arasında 0,01 düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur ($t = 3,24$). Bayanların öğretmenlik eğitiminin insanlarla iletişimde ve daha çok insana ulaşmada kendilerine destek sağlayacağına, erkeklere göre daha fazla inandıkları söylenebilir.

“Öğretmenlik mesleğine ilişkin bilgi ve becerileri öğrenemeyişimin nedeni yeterli çaba göstermeyişimdir” maddesi (13) motivasyon sorunu oluşturan özellikler içermektedir. Bu maddede erkek öğrenciler ($X=2,73$), bayan öğrencilere göre ($X=2,33$) anlamlı düzeyde yüksek bir ortalamaya sahiptir ($t=5,03$, $p<0,01$). Buna göre, erkeklerin bayanlara göre daha az çaba gösterdikleri ya da bilgi ve becerileri kazanamayışlarının kaynağının, kendi yetersiz çabaları olduğuna inandıkları söylenebilir.

“Öğretmenlikle ilgili bilgi ve becerileri öğrenemiyorum. Çünkü bunları öğrenmeye çabalarken gerginleşiyorum ve unutkanlaşıyorum” maddesine (14) erkekler 2,11 ortalamayla katılırken bayanlar 1,95 ortalamayla daha az katıldıklarını belirtmişlerdir. Ortalamalar arasında 0,05 düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur ($t = -2,33$). Buna göre, erkeklerin öğretmenlikle ilgili eğitim alırken bazı gerginlikler yaşadıkları, bayanlarına bu tür bir sorun yaşamadıkları söylenebilir.

“Çalıştığım materyalin ilgi çekici olması önemlidir” maddesinde (16) bayan öğrenciler 4,50 ortalamayla katıldıklarını belirtirken, erkek öğrenciler de bu ifadeye 4,30 ortalamayla katıldıklarını belirtmişlerdir. Ortalamalar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($t = 3,21$, $p<0,01$). Buna göre, bayanların çalışılan materyalin ilginçliği konusunda erkeklere oranla daha duyarlı olduğu söylenebilir.

“Öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmeye karşı bir dirence sahip olduğumu ve bunları hiçbir zaman tam öğrenemeyeceğimi düşünüyorum” maddesinde (18) erkekler 2,02 ortalamaya sahip iken bayan öğrenciler 1,79 ortalamaya sahiptir. Ortalamalar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-3,33$, $p<0,01$). Buna göre, bayanların öğretmenlik mesleğine ilişkin bir dirence sahip olmadıkları, erkeklerinse bayanlara oranla daha fazla direnç gösterdikleri söylenebilir.

Fark çıkan maddelere genel olarak bakıldığında, bayanların motivasyon sağlayıcı özellikleri daha yoğun yaşadıkları, erkeklerin bayanlara oranla öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyonlarının daha az olduğu görülmektedir. Yine motivasyon sorunu içeren maddeler açısından genel olarak bayanların daha az sorun yaşadıkları, erkeklerinse bu konuda bazı sorunlarının olduğu söylenebilir. Geriye kalan on maddede ise ortalamalar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu maddelerde ifade edilenlere ilişkin olarak bayanlarla erkeklerin benzer özellikler taşıdıkları söylenebilir.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin motivasyon kaynakları ve sorunlarının buldukları sınıfa göre farklılaşma durumu

Eğitim fakültesi öğrencilerinin motivasyon kaynakları ve sorunlarına ilişkin görüşlerinin 1. sınıf ile 4. sınıf arasında farklılaşp farklılaşmadığı t-testi ile analiz edilmiştir.

Genel anlamda incelendiğinde, olumlu maddelerin önemli bir kısmında 1. sınıfların düşük ortalamaya sahip olduğu, 4. sınıfların ise daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçlarına göre dört maddede gruplar arasında fark bulunmuştur. Diğer maddelerde anlamlı farklar ortaya çıkmamıştır. Buna göre, eğitim fakültesi öğrencilerinin genel anlamda 1. sınıftan 4. sınıfa kadar olumlu motivasyon yüklendikleri, ancak bunun önemli ölçüde anlamlı bir fark oluşturmadığı söylenebilir.

Anlamlı fark çıkan maddelerden ikinci maddede “öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgileri öğrenmeyi içtenlikle isteyerek yapıyorum” ifadesine 1. sınıf öğrencileri 3,91 ortalamayla katılırken, 4. sınıf öğrencileri 4,08 ortalamayla katıldıklarını belirtmiş, aralarında anlamlı bir fark belirlenmiştir ($t=2,57$, $p<0,05$). Buna göre, 1. sınıfların öğretmenlikle ilgili bilgileri öğrenmeye daha az istekli olduğu, 4. sınıfta bu istekliliğin nispeten arttığı söylenebilir.

Beşinci maddedeki “öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgileri öğrenirsem kendimi bulmuş olacağım” ifadesine 1. sınıf öğrencileri ($X=3,26$) daha az katılırken, 4. sınıf öğrencileri ($X = 3,48$) daha olumlu görüş bildirmişlerdir. 1. sınıf ve 4. sınıf arasında anlamlı fark bulunmuştur ($t = 2,79$, $p<0,05$). Buna göre, 1. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğini kendilerine daha az uygun bir meslek olarak gördükleri, 4. sınıf öğrencilerinin ise öğretmenliğin kendilerine uygun bir meslek olacağını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3. Eğitim Fakültesi 1. Sınıf İle 4.Sınıf Öğrencilerinin Gudu Kaynakları ve Sorunları Arasındaki Farka İlişkin t Testi Sonuçları

Madde No	SINIF	N	X	S	X fark	Sd	t	P																																																																																																																																																																																																																																																																																									
1	1. Sınıf	475	3,70	1,24	-,05	897	-,60	,55																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	3,75	1,19					2	1. Sınıf	475	3,91	1,04	-,17	897	-2,57	,01*	4. Sınıf	424	4,08	,96	3	1. Sınıf	475	4,19	,92	-,02	897	-,34	,74	4. Sınıf	424	4,21	,89	4	1. Sınıf	475	3,40	1,17	-,09	897	-1,25	,21	4. Sınıf	424	3,49	1,03	5	1. Sınıf	475	3,26	1,19	-,22	897	-2,79	,01*	4. Sınıf	424	3,48	1,11	6	1. Sınıf	475	2,21	1,05	,06	897	,85	,39	4. Sınıf	424	2,15	1,04	7	1. Sınıf	475	4,19	,90	,10	897	1,70	,09	4. Sınıf	424	4,09	,85	8	1. Sınıf	475	3,67	1,07	,15	897	2,03	,04*	4. Sınıf	424	3,53	1,07	9	1. Sınıf	475	3,58	,97	,02	897	,35	,73	4. Sınıf	424	3,56	,93	10	1. Sınıf	475	3,54	1,05	,06	897	,85	,40	4. Sınıf	424	3,48	,99	11	1. Sınıf	475	4,01	,95	,15	897	2,35	,02*	4. Sınıf	424	3,85	1,00	12	1. Sınıf	475	3,22	1,16	-,04	897	-,49	,62	4. Sınıf	424	3,25	1,14	13	1. Sınıf	475	2,59	1,27	,12	897	1,48	,14	4. Sınıf	424	2,46	1,22	14	1. Sınıf	475	2,05	1,09	,05	897	,71	,48	4. Sınıf	424	2,00	1,03	15	1. Sınıf	475	4,26	,95	-,11	897	-1,80	,07	4. Sınıf	424	4,37	,81	16	1. Sınıf	475	4,38	,80	-,10	897	-1,94	,05*	4. Sınıf	424	4,48	,66	17	1. Sınıf	475	4,29	,94	-,02	897	-,40	,69	4. Sınıf	424	4,32	,80	18	1. Sınıf	475	1,94	1,06	,09	897	1,28	,20	4. Sınıf	424	1,86	,98	19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41	4. Sınıf	424	4,30	,82	20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89
2	1. Sınıf	475	3,91	1,04	-,17	897	-2,57	,01*																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	4,08	,96					3	1. Sınıf	475	4,19	,92	-,02	897	-,34	,74	4. Sınıf	424	4,21	,89	4	1. Sınıf	475	3,40	1,17	-,09	897	-1,25	,21	4. Sınıf	424	3,49	1,03	5	1. Sınıf	475	3,26	1,19	-,22	897	-2,79	,01*	4. Sınıf	424	3,48	1,11	6	1. Sınıf	475	2,21	1,05	,06	897	,85	,39	4. Sınıf	424	2,15	1,04	7	1. Sınıf	475	4,19	,90	,10	897	1,70	,09	4. Sınıf	424	4,09	,85	8	1. Sınıf	475	3,67	1,07	,15	897	2,03	,04*	4. Sınıf	424	3,53	1,07	9	1. Sınıf	475	3,58	,97	,02	897	,35	,73	4. Sınıf	424	3,56	,93	10	1. Sınıf	475	3,54	1,05	,06	897	,85	,40	4. Sınıf	424	3,48	,99	11	1. Sınıf	475	4,01	,95	,15	897	2,35	,02*	4. Sınıf	424	3,85	1,00	12	1. Sınıf	475	3,22	1,16	-,04	897	-,49	,62	4. Sınıf	424	3,25	1,14	13	1. Sınıf	475	2,59	1,27	,12	897	1,48	,14	4. Sınıf	424	2,46	1,22	14	1. Sınıf	475	2,05	1,09	,05	897	,71	,48	4. Sınıf	424	2,00	1,03	15	1. Sınıf	475	4,26	,95	-,11	897	-1,80	,07	4. Sınıf	424	4,37	,81	16	1. Sınıf	475	4,38	,80	-,10	897	-1,94	,05*	4. Sınıf	424	4,48	,66	17	1. Sınıf	475	4,29	,94	-,02	897	-,40	,69	4. Sınıf	424	4,32	,80	18	1. Sınıf	475	1,94	1,06	,09	897	1,28	,20	4. Sınıf	424	1,86	,98	19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41	4. Sınıf	424	4,30	,82	20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13								
3	1. Sınıf	475	4,19	,92	-,02	897	-,34	,74																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	4,21	,89					4	1. Sınıf	475	3,40	1,17	-,09	897	-1,25	,21	4. Sınıf	424	3,49	1,03	5	1. Sınıf	475	3,26	1,19	-,22	897	-2,79	,01*	4. Sınıf	424	3,48	1,11	6	1. Sınıf	475	2,21	1,05	,06	897	,85	,39	4. Sınıf	424	2,15	1,04	7	1. Sınıf	475	4,19	,90	,10	897	1,70	,09	4. Sınıf	424	4,09	,85	8	1. Sınıf	475	3,67	1,07	,15	897	2,03	,04*	4. Sınıf	424	3,53	1,07	9	1. Sınıf	475	3,58	,97	,02	897	,35	,73	4. Sınıf	424	3,56	,93	10	1. Sınıf	475	3,54	1,05	,06	897	,85	,40	4. Sınıf	424	3,48	,99	11	1. Sınıf	475	4,01	,95	,15	897	2,35	,02*	4. Sınıf	424	3,85	1,00	12	1. Sınıf	475	3,22	1,16	-,04	897	-,49	,62	4. Sınıf	424	3,25	1,14	13	1. Sınıf	475	2,59	1,27	,12	897	1,48	,14	4. Sınıf	424	2,46	1,22	14	1. Sınıf	475	2,05	1,09	,05	897	,71	,48	4. Sınıf	424	2,00	1,03	15	1. Sınıf	475	4,26	,95	-,11	897	-1,80	,07	4. Sınıf	424	4,37	,81	16	1. Sınıf	475	4,38	,80	-,10	897	-1,94	,05*	4. Sınıf	424	4,48	,66	17	1. Sınıf	475	4,29	,94	-,02	897	-,40	,69	4. Sınıf	424	4,32	,80	18	1. Sınıf	475	1,94	1,06	,09	897	1,28	,20	4. Sınıf	424	1,86	,98	19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41	4. Sınıf	424	4,30	,82	20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																					
4	1. Sınıf	475	3,40	1,17	-,09	897	-1,25	,21																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	3,49	1,03					5	1. Sınıf	475	3,26	1,19	-,22	897	-2,79	,01*	4. Sınıf	424	3,48	1,11	6	1. Sınıf	475	2,21	1,05	,06	897	,85	,39	4. Sınıf	424	2,15	1,04	7	1. Sınıf	475	4,19	,90	,10	897	1,70	,09	4. Sınıf	424	4,09	,85	8	1. Sınıf	475	3,67	1,07	,15	897	2,03	,04*	4. Sınıf	424	3,53	1,07	9	1. Sınıf	475	3,58	,97	,02	897	,35	,73	4. Sınıf	424	3,56	,93	10	1. Sınıf	475	3,54	1,05	,06	897	,85	,40	4. Sınıf	424	3,48	,99	11	1. Sınıf	475	4,01	,95	,15	897	2,35	,02*	4. Sınıf	424	3,85	1,00	12	1. Sınıf	475	3,22	1,16	-,04	897	-,49	,62	4. Sınıf	424	3,25	1,14	13	1. Sınıf	475	2,59	1,27	,12	897	1,48	,14	4. Sınıf	424	2,46	1,22	14	1. Sınıf	475	2,05	1,09	,05	897	,71	,48	4. Sınıf	424	2,00	1,03	15	1. Sınıf	475	4,26	,95	-,11	897	-1,80	,07	4. Sınıf	424	4,37	,81	16	1. Sınıf	475	4,38	,80	-,10	897	-1,94	,05*	4. Sınıf	424	4,48	,66	17	1. Sınıf	475	4,29	,94	-,02	897	-,40	,69	4. Sınıf	424	4,32	,80	18	1. Sınıf	475	1,94	1,06	,09	897	1,28	,20	4. Sınıf	424	1,86	,98	19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41	4. Sınıf	424	4,30	,82	20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																		
5	1. Sınıf	475	3,26	1,19	-,22	897	-2,79	,01*																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	3,48	1,11					6	1. Sınıf	475	2,21	1,05	,06	897	,85	,39	4. Sınıf	424	2,15	1,04	7	1. Sınıf	475	4,19	,90	,10	897	1,70	,09	4. Sınıf	424	4,09	,85	8	1. Sınıf	475	3,67	1,07	,15	897	2,03	,04*	4. Sınıf	424	3,53	1,07	9	1. Sınıf	475	3,58	,97	,02	897	,35	,73	4. Sınıf	424	3,56	,93	10	1. Sınıf	475	3,54	1,05	,06	897	,85	,40	4. Sınıf	424	3,48	,99	11	1. Sınıf	475	4,01	,95	,15	897	2,35	,02*	4. Sınıf	424	3,85	1,00	12	1. Sınıf	475	3,22	1,16	-,04	897	-,49	,62	4. Sınıf	424	3,25	1,14	13	1. Sınıf	475	2,59	1,27	,12	897	1,48	,14	4. Sınıf	424	2,46	1,22	14	1. Sınıf	475	2,05	1,09	,05	897	,71	,48	4. Sınıf	424	2,00	1,03	15	1. Sınıf	475	4,26	,95	-,11	897	-1,80	,07	4. Sınıf	424	4,37	,81	16	1. Sınıf	475	4,38	,80	-,10	897	-1,94	,05*	4. Sınıf	424	4,48	,66	17	1. Sınıf	475	4,29	,94	-,02	897	-,40	,69	4. Sınıf	424	4,32	,80	18	1. Sınıf	475	1,94	1,06	,09	897	1,28	,20	4. Sınıf	424	1,86	,98	19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41	4. Sınıf	424	4,30	,82	20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																															
6	1. Sınıf	475	2,21	1,05	,06	897	,85	,39																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	2,15	1,04					7	1. Sınıf	475	4,19	,90	,10	897	1,70	,09	4. Sınıf	424	4,09	,85	8	1. Sınıf	475	3,67	1,07	,15	897	2,03	,04*	4. Sınıf	424	3,53	1,07	9	1. Sınıf	475	3,58	,97	,02	897	,35	,73	4. Sınıf	424	3,56	,93	10	1. Sınıf	475	3,54	1,05	,06	897	,85	,40	4. Sınıf	424	3,48	,99	11	1. Sınıf	475	4,01	,95	,15	897	2,35	,02*	4. Sınıf	424	3,85	1,00	12	1. Sınıf	475	3,22	1,16	-,04	897	-,49	,62	4. Sınıf	424	3,25	1,14	13	1. Sınıf	475	2,59	1,27	,12	897	1,48	,14	4. Sınıf	424	2,46	1,22	14	1. Sınıf	475	2,05	1,09	,05	897	,71	,48	4. Sınıf	424	2,00	1,03	15	1. Sınıf	475	4,26	,95	-,11	897	-1,80	,07	4. Sınıf	424	4,37	,81	16	1. Sınıf	475	4,38	,80	-,10	897	-1,94	,05*	4. Sınıf	424	4,48	,66	17	1. Sınıf	475	4,29	,94	-,02	897	-,40	,69	4. Sınıf	424	4,32	,80	18	1. Sınıf	475	1,94	1,06	,09	897	1,28	,20	4. Sınıf	424	1,86	,98	19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41	4. Sınıf	424	4,30	,82	20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																																												
7	1. Sınıf	475	4,19	,90	,10	897	1,70	,09																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	4,09	,85					8	1. Sınıf	475	3,67	1,07	,15	897	2,03	,04*	4. Sınıf	424	3,53	1,07	9	1. Sınıf	475	3,58	,97	,02	897	,35	,73	4. Sınıf	424	3,56	,93	10	1. Sınıf	475	3,54	1,05	,06	897	,85	,40	4. Sınıf	424	3,48	,99	11	1. Sınıf	475	4,01	,95	,15	897	2,35	,02*	4. Sınıf	424	3,85	1,00	12	1. Sınıf	475	3,22	1,16	-,04	897	-,49	,62	4. Sınıf	424	3,25	1,14	13	1. Sınıf	475	2,59	1,27	,12	897	1,48	,14	4. Sınıf	424	2,46	1,22	14	1. Sınıf	475	2,05	1,09	,05	897	,71	,48	4. Sınıf	424	2,00	1,03	15	1. Sınıf	475	4,26	,95	-,11	897	-1,80	,07	4. Sınıf	424	4,37	,81	16	1. Sınıf	475	4,38	,80	-,10	897	-1,94	,05*	4. Sınıf	424	4,48	,66	17	1. Sınıf	475	4,29	,94	-,02	897	-,40	,69	4. Sınıf	424	4,32	,80	18	1. Sınıf	475	1,94	1,06	,09	897	1,28	,20	4. Sınıf	424	1,86	,98	19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41	4. Sınıf	424	4,30	,82	20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																																																									
8	1. Sınıf	475	3,67	1,07	,15	897	2,03	,04*																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	3,53	1,07					9	1. Sınıf	475	3,58	,97	,02	897	,35	,73	4. Sınıf	424	3,56	,93	10	1. Sınıf	475	3,54	1,05	,06	897	,85	,40	4. Sınıf	424	3,48	,99	11	1. Sınıf	475	4,01	,95	,15	897	2,35	,02*	4. Sınıf	424	3,85	1,00	12	1. Sınıf	475	3,22	1,16	-,04	897	-,49	,62	4. Sınıf	424	3,25	1,14	13	1. Sınıf	475	2,59	1,27	,12	897	1,48	,14	4. Sınıf	424	2,46	1,22	14	1. Sınıf	475	2,05	1,09	,05	897	,71	,48	4. Sınıf	424	2,00	1,03	15	1. Sınıf	475	4,26	,95	-,11	897	-1,80	,07	4. Sınıf	424	4,37	,81	16	1. Sınıf	475	4,38	,80	-,10	897	-1,94	,05*	4. Sınıf	424	4,48	,66	17	1. Sınıf	475	4,29	,94	-,02	897	-,40	,69	4. Sınıf	424	4,32	,80	18	1. Sınıf	475	1,94	1,06	,09	897	1,28	,20	4. Sınıf	424	1,86	,98	19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41	4. Sınıf	424	4,30	,82	20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																																																																						
9	1. Sınıf	475	3,58	,97	,02	897	,35	,73																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	3,56	,93					10	1. Sınıf	475	3,54	1,05	,06	897	,85	,40	4. Sınıf	424	3,48	,99	11	1. Sınıf	475	4,01	,95	,15	897	2,35	,02*	4. Sınıf	424	3,85	1,00	12	1. Sınıf	475	3,22	1,16	-,04	897	-,49	,62	4. Sınıf	424	3,25	1,14	13	1. Sınıf	475	2,59	1,27	,12	897	1,48	,14	4. Sınıf	424	2,46	1,22	14	1. Sınıf	475	2,05	1,09	,05	897	,71	,48	4. Sınıf	424	2,00	1,03	15	1. Sınıf	475	4,26	,95	-,11	897	-1,80	,07	4. Sınıf	424	4,37	,81	16	1. Sınıf	475	4,38	,80	-,10	897	-1,94	,05*	4. Sınıf	424	4,48	,66	17	1. Sınıf	475	4,29	,94	-,02	897	-,40	,69	4. Sınıf	424	4,32	,80	18	1. Sınıf	475	1,94	1,06	,09	897	1,28	,20	4. Sınıf	424	1,86	,98	19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41	4. Sınıf	424	4,30	,82	20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																																																																																			
10	1. Sınıf	475	3,54	1,05	,06	897	,85	,40																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	3,48	,99					11	1. Sınıf	475	4,01	,95	,15	897	2,35	,02*	4. Sınıf	424	3,85	1,00	12	1. Sınıf	475	3,22	1,16	-,04	897	-,49	,62	4. Sınıf	424	3,25	1,14	13	1. Sınıf	475	2,59	1,27	,12	897	1,48	,14	4. Sınıf	424	2,46	1,22	14	1. Sınıf	475	2,05	1,09	,05	897	,71	,48	4. Sınıf	424	2,00	1,03	15	1. Sınıf	475	4,26	,95	-,11	897	-1,80	,07	4. Sınıf	424	4,37	,81	16	1. Sınıf	475	4,38	,80	-,10	897	-1,94	,05*	4. Sınıf	424	4,48	,66	17	1. Sınıf	475	4,29	,94	-,02	897	-,40	,69	4. Sınıf	424	4,32	,80	18	1. Sınıf	475	1,94	1,06	,09	897	1,28	,20	4. Sınıf	424	1,86	,98	19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41	4. Sınıf	424	4,30	,82	20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																																																																																																
11	1. Sınıf	475	4,01	,95	,15	897	2,35	,02*																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	3,85	1,00					12	1. Sınıf	475	3,22	1,16	-,04	897	-,49	,62	4. Sınıf	424	3,25	1,14	13	1. Sınıf	475	2,59	1,27	,12	897	1,48	,14	4. Sınıf	424	2,46	1,22	14	1. Sınıf	475	2,05	1,09	,05	897	,71	,48	4. Sınıf	424	2,00	1,03	15	1. Sınıf	475	4,26	,95	-,11	897	-1,80	,07	4. Sınıf	424	4,37	,81	16	1. Sınıf	475	4,38	,80	-,10	897	-1,94	,05*	4. Sınıf	424	4,48	,66	17	1. Sınıf	475	4,29	,94	-,02	897	-,40	,69	4. Sınıf	424	4,32	,80	18	1. Sınıf	475	1,94	1,06	,09	897	1,28	,20	4. Sınıf	424	1,86	,98	19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41	4. Sınıf	424	4,30	,82	20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																																																																																																													
12	1. Sınıf	475	3,22	1,16	-,04	897	-,49	,62																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	3,25	1,14					13	1. Sınıf	475	2,59	1,27	,12	897	1,48	,14	4. Sınıf	424	2,46	1,22	14	1. Sınıf	475	2,05	1,09	,05	897	,71	,48	4. Sınıf	424	2,00	1,03	15	1. Sınıf	475	4,26	,95	-,11	897	-1,80	,07	4. Sınıf	424	4,37	,81	16	1. Sınıf	475	4,38	,80	-,10	897	-1,94	,05*	4. Sınıf	424	4,48	,66	17	1. Sınıf	475	4,29	,94	-,02	897	-,40	,69	4. Sınıf	424	4,32	,80	18	1. Sınıf	475	1,94	1,06	,09	897	1,28	,20	4. Sınıf	424	1,86	,98	19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41	4. Sınıf	424	4,30	,82	20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																																																																																																																										
13	1. Sınıf	475	2,59	1,27	,12	897	1,48	,14																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	2,46	1,22					14	1. Sınıf	475	2,05	1,09	,05	897	,71	,48	4. Sınıf	424	2,00	1,03	15	1. Sınıf	475	4,26	,95	-,11	897	-1,80	,07	4. Sınıf	424	4,37	,81	16	1. Sınıf	475	4,38	,80	-,10	897	-1,94	,05*	4. Sınıf	424	4,48	,66	17	1. Sınıf	475	4,29	,94	-,02	897	-,40	,69	4. Sınıf	424	4,32	,80	18	1. Sınıf	475	1,94	1,06	,09	897	1,28	,20	4. Sınıf	424	1,86	,98	19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41	4. Sınıf	424	4,30	,82	20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																																																																																																																																							
14	1. Sınıf	475	2,05	1,09	,05	897	,71	,48																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	2,00	1,03					15	1. Sınıf	475	4,26	,95	-,11	897	-1,80	,07	4. Sınıf	424	4,37	,81	16	1. Sınıf	475	4,38	,80	-,10	897	-1,94	,05*	4. Sınıf	424	4,48	,66	17	1. Sınıf	475	4,29	,94	-,02	897	-,40	,69	4. Sınıf	424	4,32	,80	18	1. Sınıf	475	1,94	1,06	,09	897	1,28	,20	4. Sınıf	424	1,86	,98	19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41	4. Sınıf	424	4,30	,82	20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																																																																																																																																																				
15	1. Sınıf	475	4,26	,95	-,11	897	-1,80	,07																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	4,37	,81					16	1. Sınıf	475	4,38	,80	-,10	897	-1,94	,05*	4. Sınıf	424	4,48	,66	17	1. Sınıf	475	4,29	,94	-,02	897	-,40	,69	4. Sınıf	424	4,32	,80	18	1. Sınıf	475	1,94	1,06	,09	897	1,28	,20	4. Sınıf	424	1,86	,98	19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41	4. Sınıf	424	4,30	,82	20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																																																																																																																																																																	
16	1. Sınıf	475	4,38	,80	-,10	897	-1,94	,05*																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	4,48	,66					17	1. Sınıf	475	4,29	,94	-,02	897	-,40	,69	4. Sınıf	424	4,32	,80	18	1. Sınıf	475	1,94	1,06	,09	897	1,28	,20	4. Sınıf	424	1,86	,98	19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41	4. Sınıf	424	4,30	,82	20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																																																																																																																																																																														
17	1. Sınıf	475	4,29	,94	-,02	897	-,40	,69																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	4,32	,80					18	1. Sınıf	475	1,94	1,06	,09	897	1,28	,20	4. Sınıf	424	1,86	,98	19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41	4. Sınıf	424	4,30	,82	20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																																																																																																																																																																																											
18	1. Sınıf	475	1,94	1,06	,09	897	1,28	,20																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	1,86	,98					19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41	4. Sınıf	424	4,30	,82	20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																																																																																																																																																																																																								
19	1. Sınıf	475	4,34	,75	,04	897	,83	,41																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	4,30	,82					20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60	4. Sınıf	424	4,08	,92	21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																																																																																																																																																																																																																					
20	1. Sınıf	475	4,04	1,01	-,03	897	-,52	,60																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	4,08	,92					21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50	4. Sınıf	424	2,38	1,23	22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																																																																																																																																																																																																																																		
21	1. Sınıf	475	2,32	1,29	-,06	897	-,68	,50																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	2,38	1,23					22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50	4. Sınıf	424	3,76	1,02	23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																																																																																																																																																																																																																																															
22	1. Sınıf	475	3,71	1,11	-,05	897	-,67	,50																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	3,76	1,02					23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																																																																																																																																																																																																																																																												
23	1. Sınıf	475	3,58	1,21	-,15	897	-1,89	,06																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	4. Sınıf	424	3,73	1,13																																																																																																																																																																																																																																																																																													

*P<0,05 **P<0,01

Sekizinci maddede yer alan “aldığım öğretmenlik eğitimi daha kolay iş bulmamı sağlayacak” ifadesine 1. sınıf öğrencileri ($X=3,67$) daha fazla katılırken, 4. sınıf öğrencileri ($X=3,52$) daha az katıldıklarını bildirmişlerdir. Aralarındaki fark anlamlı bulunmuştur ($t=2,03$, $p<0,05$). Buna göre, 1. sınıf öğrencilerinin öğretmenliğin kendilerine daha kolay iş imkanı sağlayacağını düşündükleri, 4. sınıf öğrencilerininse bu konuda bazı sorunlarının olduğu söylenebilir.

On birinci maddedeki “öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenirsem ailem mutlu olacak” ifadesine 1. sınıf öğrencileri yüksek düzeyde ($X=4,01$) katılırken, 4. sınıf öğrencileri daha düşük düzeyde ($X=3,85$) katıldıklarını belirtmişlerdir. 1. sınıf ve 4. sınıf öğrencileri arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($t = 2,35$, $p<0,05$). Buna göre, 1. sınıf öğrencilerinin öğretmen olmalarından dolayı ailelerinin mutlu olacağına daha fazla inandıkları söylenebilir.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin motivasyon kaynakları ve sorunlarının ailelerinin sosyo-ekonomik düzeyine göre farklılaşma durumu

Eğitim fakültesi öğrencilerinin ailelerinin sosyo-ekonomik düzeyine göre motivasyon kaynakları ve sorunlarının farklılaşma durumlarını belirlemek amacıyla öğrenci ailelerinin gelir durumu ve oturdukları yerleşim birimine göre ölçekten aldıkları puanlar karşılaştırılmıştır. Beş gelir grubuna göre öğrencilerin ölçekten aldıkları puanlar varyans analizi'ne tabi tutulmuş, hiçbir maddede gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Buna göre, ailelerin gelir durumuna göre öğrencilerin motivasyon kaynakları ve sorunlarının farklılaşmadığı söylenebilir.

Ailelerin oturdukları yerleşim birimlerine göre yapılan analizde sadece iki maddede anlamlı fark bulunmuştur. Fark bulunan ($F = 2,88$, $p<0,05$) ikinci maddede “öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgileri öğrenmeyi içtenlikle isteyerek yapıyorum” ifadesine ailesi kasabada yaşayanlar en yüksek ($X= 4,35$) ortalamayla katılmışlardır. Bu maddeye ilişkin en düşük ortalama ise ailesi büyük şehir ($X=3,95$) ve şehirlerde ($X=3,89$) yaşayanlara aittir. Buna göre, ailesi küçük yerleşim biriminde yaşayanların, ailesi büyük şehirlerde yaşayanlara göre öğretmenlik mesleğini daha fazla içselleştirdikleri ve istekli oldukları söylenebilir.

“Aldığım eğitim, kariyerim açısından yükselmemi sağlayacak” maddesinde (10) en yüksek ortalama, ailesi kasabada yaşayanlara aittir ($X=3,98$). Diğer gruplar düşük ortalamaya ($X=3,45$) sahiptirler. Ailesi kasabada yaşayanlar ile diğer yerleşim birimlerinde yaşayanlar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($F = 3,40$, $p<0,05$). Buna göre, ailesi küçük yerleşim biriminde yaşayanlar öğretmenliği bir yükselme aracı olarak görürken, diğer grupların bunu daha az düşündükleri söylenebilir. Ancak her iki değişken açısından maddelerin çok azında anlamlı farkların olması, öğrencilerin motivasyon kaynakları ve sorunları açısından ailenin sosyo-ekonomik konumunun önemli bir faktör olmadığının bir göstergesi olabilir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmadan elde edilen bulgulara bakıldığında eğitim fakültesi öğrencilerinin genel olarak olumlu motivasyon yüklenmiş oldukları, motivasyon sorunu oluşturan durumları daha az yaşadıkları görülmektedir. Öğretmenliğin son yıllarda tercih edilen meslekler sıralamasında üst sıralarda bulunması, bunun bir nedeni olarak görülebilir.

Öğrencilerin görüşlerine göre motive edici faktörler sıralamasında öğrenme çevresindeki değişkenler en önemli faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Öğretmenlik eğitimi sürecinde kazandıkları bilgiler, öğrenme çevresinin önemini fark etmelerine ve

bu kendi öğrenmelerindeki etkisinin bilicine ulaşmış olmaları böyle bir sonuç doğurmuş olabilir. Dışsal fiziksel koşullar ve uyaranlar öğrenme istekliliğini önemli ölçüde etkileyen değişkenler olarak kabul edilmektedir (Schunk, 1990).

Öğrencilerin kendi yeterliliklerini sorgulayan maddeler, ikinci dereceden yüksek ortalamaya sahiptir. Buna göre eğitim fakültesi öğrencilerinin aldıkları eğitime ilişkin olarak kendi yeterliliklerinin olduğuna inandıkları ve bu konuda pek sorun yaşamadıkları söylenebilir. Bu anlamda içsel faktörlere dayalı önemli bir motivasyon kaynağına sahip oldukları söylenebilir. Gerek amaç kuramında, gerekse değer kuramında, içsel faktörlere dayalı motivasyon kaynaklarının önemine vurgu yapılmaktadır (Açıkgöz Ün, 1996; Madden, 1997; Brophy, 1999; Covington, 2000).

Motivasyon kaynakları arasında en düşük ortalama, sosyal etkileşim ve sosyal kabul ile ilgili değişkenleri sorgulayan maddelere aittir. Buna göre eğitim fakültesi öğrencilerinin, aldıkları eğitimin, onların sosyal etkileşimini güçlendirme ve sosyal statülerinde olumlu etki yapması konusunda birtakım sorunlar yaşadıkları söylenebilir. Öğretmenlik mesleği ile ilgili yapılan araştırmalarda öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının öğretmenliğin sosyal statüsünü düşük bulmaları, bu sonuçla örtüşmektedir (Şişman, 2003; Şişman ve Acat, 2002). Öğretmenlik mesleğinin sosyal statüsüne yönelik oluşmuş ön yargılar, öğrencilerin bu konuda bazı motivasyon sorunları yaşamalarının nedeni olarak görülebilir.

Motivasyon sorunu içeren maddeler açısından bakıldığında öğrencilerin bu maddelere düşük ortalamayla katıldıkları gözlenmektedir. Bu maddeler arasında da en düşük ortalamayı “öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi ve becerileri öğrenmeye karşı bir dirence sahip olduğumu ve bunları hiçbir zaman tam öğrenemeyeceğimi düşünüyorum” maddesi almıştır. Elde edilen bu sonuç eğitim fakültesi öğrencilerinin, motivasyon kırıcı durumları daha az yaşadıkları, özellikle içsel faktörlerden kaynaklanan motivasyon sorunlarının yok denecek kadar az olduğu söylenebilir. Bunun temel nedenin, son yıllarda eğitim fakültesini tercih eden öğrencilerinin tercihlerini bilinçli ve isteyerek yapmaları, tercihlerinde eğitim fakültelerine üst sırada yer veriyor olmalarının olduğu söylenebilir.

Motivasyon kaynakları ve sorunları konusunda ulaşılan bulguların öğrencilerin cinsiyetleri açısından anlamlı farklılıklar içerdiği görülmüştür. Özellikle bayan öğrencilerin motivasyon kaynakları konusunda olumlu görüşler ortaya koymuş olması ve erkek öğrencilerden 9 maddede farklılaşması, erkek öğrencilerin, bayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha fazla motivasyon sorunu yaşadıklarını belirtmiş olması, öğretmenlik mesleğinin bayanlar tarafından daha fazla benimsenen bir meslek olduğu yönündeki görüşlerle açıklanabilir. Bayanların özellikle kendi yeterliliklerinin öğretmenlik mesleğini gerçekleştirmede yeterli olacağı konusunda daha olumlu bir görüşe sahip oldukları belirlenmiştir. Buna göre bayanların içsel motivasyon kaynaklarına daha fazla sahip olduğu söylenebilir. Acat ve Demiral'ın (2003) yabancı dil öğrenen öğrencilerle ilgili yaptıkları araştırmada bayanlar lehine benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçların örtüşmesi, yabancı dil öğrenme süreci ile öğretmenlik eğitiminin benzer süreçler içermesi ile açıklanabileceği gibi cinsiyet rolleri ve cinsiyetin motivasyonu yönlendiren bir değişken olabileceğini de düşündürmektedir.

Eğitim fakültesine yeni kayıt yaptıran 1. sınıf öğrencileri ile eğitimlerini bitirme aşamasına gelen 4. sınıf öğrencileri arasında motivasyon kaynağı ve sorunları açısından yapılan karşılaştırmada 4. sınıflar lehine farklar gözlenmiş, ancak yapılan analizde sadece dört maddede farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre 1. sınıftan dördüncü sınıfa doğru öğrenci motivasyonunun olumlu yönde değiştiği, öğrencilerin daha az sorun yaşamaya başladığı söylenebilir. Bu durum, öğrencilerin aldıkları eğitim

sürecinde öğretmenlik mesleğinin özelliklerini tanımaları, mesleğe ilgilerinin artması, öğretmenlik mesleğiyle ilgili ön yargılarının değişmesi ile açıklanabilir.

Öğrencilerin ailelerinin sosyo-ekonomik durumlarına göre motivasyon kaynakları ve sorunlarında anlamlı bir farklılaşma belirlenmemiştir. Buna göre ailelerin sosyo-ekonomik özelliğinin motivasyon kaynakları ve sorunlarını farklılaştırmadığı söylenebilir. Öğrencilerin bireysel özelliklerine göre farklılıkların ortaya çıkması, aile özelliklerine göre ise böyle farkın ortaya çıkmaması bu yaş gurubunun yönelimlerinde aile faktöründen çok kendi özelliklerinin ve yakın arkadaş gurubunun özelliklerinin ön planda olmasıyla açıklanabilir. Bu durum, ergenlik dönemi özellikleriyle beraber bireyin bireyselleşmesi yada bireyselleşme çabaları içine girmeye başladığının bir göstergesi olarak da görülebilir.

Sonuç olarak eğitim fakültesi öğrencilerinin aldıkları eğitimin bir sonucu olarak öğrenme çevresindeki fiziksel ve sosyal değişkenleri en önemli motivasyon kaynağı olarak kabul ettikleri; ikinci olarak kendi yeterliliklerine ilişkin olumlu motivasyon kaynaklarına sahip oldukları, ancak mesleğin kendilerine sosyal statü ve sosyal etkileşim kazandırması konusunda yeterince olumlu bir motivasyon kaynağına sahip olamadıkları görülmektedir. Öğrenciler, genellikle yüksek düzeyde olumlu motivasyon kaynaklarına sahip olup çok az motivasyon sorunu yaşamaktadırlar. Bu durum, öğretmenlik mesleğinin geleceği açısından olumlu karşılanacak bir sonuç olarak görülebilir.

Cinsiyet açısından elde edilen en önemli sonuç, bayan öğrencilerin erkeklere oranla yüksek düzeyde olumlu motivasyon kaynağına sahip olmaları, erkeklerinse daha çok motivasyon sorunu yaşıyor olmalarıdır. Bu durum, cinsiyet rolleri, öğretmenlik mesleği özellikleri ve bunların motivasyonla ilişkilerini belirleme gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Elde edilen bu sonuçlardan hareketle öğretmen yetiştirme çalışmalarına ve bu konuda yapılacak araştırmalara yönelik olarak şu öneriler sıralanabilir:

1. Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenliğin sosyal statüsü ve gelecekte toplumda edinecekleri yer konusunda sahip oldukları olumsuz yargıları giderici eğitim çalışmalarına yer verilmeli,
2. Eğitim sürecinde bilgi testleri yerine, öğrencilerin kendi yeterliliklerinin farkına varmalarını sağlayıcı projelere ve uygulama çalışmalarına ağırlık verilmeli,
3. Eğitim fakültesine devam eden erkek öğrencilerin olumsuz motivasyon yüklenmelerine neden olan faktörler belirlenerek, bunu giderici önlemler alınmalı,
4. Eğitim sürecinde öğrencilerin istekliliğini artırıcı öğrenme çevresi oluşturmaya daha fazla önem verilmeli,
5. Öğretmenlerin ve öğretmenlik eğitimi alan öğrencilerin kişilik ve duygusal özelliklerini belirlemeye yönelik araştırmalar yapılmalı,
6. Cinsiyet-motivasyon ilişkisini belirlemeye yönelik farklı grupları kapsayan çalışmalar düzenlenmelidir.

KAYNAKLAR

- ACAT M.B. ve DEMİRAL S. (2002). Türkiye’de Yabancı Dil Öğreniminde Motivasyon Kaynakları ve Sorunları, *Kuramdan Uygulamaya Eğitim Yönetimi*, 8 (31) 312-329.
- AÇIKGÖZ ÜN K. (1996). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*, İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- BLOOM B.S. (1995). *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme* (çev.: D. Ali Özçelik), İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayın Evi.

- BROPHY, J. (1999). Toward a Model of The Value Aspects of motivation in Education: Developing Appreciation for Particular Learning Domains And Activities, *Educational Psychologist*, 34 (2), 75-86.
- COVINGTON M.V. (2000). Goal Theory, Motivation, and School Achievement: An Integrative Review, *Annual Review of Psychology*, (51), 171-200.
- CÜCELOĞLU D. (1996). *İnsan ve Davranışı Psikolojinin Temel Kavramları*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- DILTS, R. (1998). *Motivation* <http://www.nlpu.com/Articles/artic17.htm>
- FELDMAN R.S. (1996). *Understanding Psychology*, N Y: McGraw-Hil, Inc.
- ERDEN M., AKMAN Y. (1995). *Eğitim Psikolojisi Gelişim- Öğrenme- Öğretme*, Ankara: Arkadaş Yayın Evi.
- FIDAN N. (1996). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*, Ankara: Alkım Yayın Evi.
- GLEITMAN H. (1995). *Psychology*, New York: W.W. Norton & Company, Inc.
- GÜÇLÜ N.t ve Güçlü, M. (1996). Öğretmen Eğitiminde Nitelik Sorunu, *Sempozyum 96*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- LUMSDEN, L.S. (1994). Student Motivation to Learn. *ERIC Digest*, Sayı 92. ED370200
- MADDEN, L.E. (1997). Motivating Students To Learn Better Through Own Goal-Setting, *Education*, 117, (3), 411-416.
- OĞUZKAN A. Ferhan, (1998). *Öğretmenliğin Üç Yönü*, Ankara.
- ONARAN O. (1981). *Çalışma Yaşamında Güdülenme Kuramları*, Ankara: A. Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- SCHUNK, D.H. (1990). Introduction to the Special Section on Motivation and Efficacy, *Journal of Education Psychology*, 82 (1), 3-6.
- SCHUNK, D.H. (1991). Self-Efficacy and Academic Motivation. *Educational Psychologist*, 26, 207-231.
- SENEMOĞLU N. (2002). Gelişim Öğrenme ve Öğretme Kuramdan Uygulamaya, Ankara: Gazi Kitap evi.
- SÖNMEZ, V. (1994). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*, Ankara: Anı yayıncılık.
- ŞIŞMAN, M. (2003). *Öğretmenliğe Giriş*, Ankara: PegemA Yayınları.
- ŞIŞMAN, M. ACAT, M.B. (2003). Öğretmenlik Uygulaması Çalışmalarının Öğretmenlik Mesleğinin Algılanmasındaki Etkisi, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (1), 235-250.
- ÜNAL S. (1996). Öğretmen Yetiştirmede Kalite İçin Bir Yaklaşım *Sempozyum 96*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- WEINER, B. (1992) *Human Motivation: Metaphors, Theories and Research*. USA: Sage.
- WESTEN D. (1996). *Psychology, Mind, Brain & Culture*, New York: John Wiley & Sons, Inc.
- YÖK, (1998). *Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi*, Ankara: YÖK.
- DUDLEY J.W. And Athers (2001). Intrinsic Motivation Among Regular, Special, And Alternative Education High School Students, *Adolescence*, 36 (141), 111-127.
- BRATEN, I. OLAUSSEN, B.S. (2000). Motivation İn college Understanding Norwegian College Students' Performance on the LASSI Motivation and Their Blief About Academic Motivation, *Learning & Individual Diffrences*, 12 (2), 177-188.